

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vári címre), reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Égész évre	—	—	—	8 Kor
Félévre	—	—	—	4
Negyedévre	—	—	—	2
— Hirdetések díjszabás szerint. —				

Boldogabb újévet!

Egy évvel megint odább vagyunk. Ez az egy év mely barátakat hasított az Egyház életében. Valami rég készült. Valami rég forrott. S az ó-évben nyíltan kipattant.

Szellemileg és közgazdaságilag túltengett kultúremberek és államok nevelőanyjuk: az Egyház ellen fordultak.

A kevély és dicsőségre vágyó emberek az Egyház tanai ellen léptek fel. Nem volt, vagy korlátozottságuknál fogva nem találtak más teret a hirt szerző gimnasztikára. Vagy mert épen Krisztus szolgálói üzik e szellemi bukfeneket, nehézek találtak az édes és kellemes igát.

Neki rohantak a kösziklára épített Egyháznak. Nincs igazság. Ha van, nem abszolút, csak relatív. Az igazságot a kor és annak szelleme szüli a saját képére. Így hát az igazság változó. Az igazságnak kell a változó korhoz és annak szelleméhez hozzá viszonyulnia. S nem meg-

fordítva. Az igazság lényege nem örök. Változik az is, mint a kaméleon színe. Vagy ha az idők szelleme úgy kívánja, ami tegnap igazság volt, az ma hazugság is lehet. Ez a modernizmus tétele.

Prakszisa az aktivitás mezején?

Kiegyeztetni a társadalom és természettudomány változó és hipotéziseken nyugvó jelenleg korszerű teteleit az Egyház dogmaival. De ezeknek, mint régi kor és ősi szellem szülteknek feláldozásával.

Ennek a modernizmusnak Olaszország, Franciaország és Svájc a melegágya. De már mint a tűz, terjed. Mi lesz a vég? Beláthatatlan. Veszedelme tudományos színzetében rejlik.

A rohamos és megfontolatlan haladásnak vége: züllés. Az az állam, mely gazdaságilag és szellemileg fék és korlát nélkül halad, letér az igazság útjáról. Eltűnik az erkölcs. Gyorsan éli ki magát. Dekadenssé lesz. Vagy megsemmisül. Ez történelmi tény.

Az Egyház, mely az összes európai államokat teokratikus kormányzási formával nevelte nagykorúakká, már nyűg ezek szemében. Mert mindenféle téren az esztelen gyors haladást korlátozta. Figyelt, hogy helyes alapon, helyes irányban, az Isten és erkölcs szabványai között mozogjon az. A fekevesztett liberális szellem béköt látott ebben. Azért Istent és erkölcsöt eldobva, az Egyháztól különválva akár rohanni. Ez hozta és hozza létre az Egyház és államok szeparációját.

Az Egyház rendezett gazdálkodása, mely hosszú idők lefolyása alatt módosulással járt, egy elszórt, de hatalmas fajt, később az államokat is irigyeivé tette. A rohamos haladás túlkidadásokat okozott, és nagy igényeket szült az államok életében. A szocializmus többé már nem egyekes, sem a tömeg, hanem az államok nyomorában áll. S nyomorát enyhíteni az egyházi vagyon elvevésével akarja.

Igazoló alapot az elferdített történelemben, vagy a társadalmi és természet-

TÁRCA.

Békesség a földön!*)

Valamikor megsimogatta a hajunk,
Mosolygó puha csókot adott
S elaltatott az édesanyánk.
Böhöka reménnyel elaludtunk,
Neszeltük az angyal szárnya-suhogását;
S Jézuska a karácsonyi álmok
Aranyesőjét hintette le ránk . . .

Ez az emlék a szívünk szelid éke.
— Glória, glória az égben az Úrnak,
S a földön béke, béke! —

Az édesanyánktól elcsal az élet,
Magával visz a tengerviharokra
Az Isten Lelke-vezette sereg . . .

*) Felolvasatott a Szeminárium karácsonyesti örömműnépén.

Hanem a vészben, hanem a szélben
Villámok és vakviharok közt
A szívünk mélyen egy karácsonyi emlék
Szeliden az utunkra pereg . . .

Ez az emlék a szívünk örök éke . . .
— Glória, glória az égben az Úrnak,
S a földön béke, béke! —

Valakit néha szíven fog a bánat
S a remény hidját nem verheti rajta,
Mert tenger a bánata, tenger.
Átsírja vele a világot, de hiába!
(Ki osztana könnyet, ki osztana tengert?)
S a karácsonyi csöndes éjjelen
Boldogan könnybe lábad az ember.

Itt a vigasznak soha-soha vége . . .
— Glória, glória az égben az Úrnak,
S a földön béke, béke! —

Valahol trónt emel a sötétség,
Tele van köddel, boruval a szív
S a hite romjaival a lélek.

És a ködön átsugárzik a Csillag!
Szeliden lehajlik a beteg fej,
S csöndesen sirja a Hiszekegyvet,
És újra rámosolyog az Élet.

A bocsánatnak soha-soha vége . . .
— Glória, glória az égben az Úrnak,
S a földön béke, béke! —

Várjuk-várjuk ezt az örök éjet,
Csillagos éjet, szentséges éjet.
Illatos a lehellete mindig.
Minden fehér és minden aranyos
S szívünket az édes angyaladalások
Csöndes emmanueli örömmel
Lassan tele-telehintik . . .

És az örömmek soha-soha vége . . .
— Glória, glória az égben az Úrnak,
S a földön béke, béke! —

Szalai Mátyás.

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlok stb. gyára.”
Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmenve.

tudományi bölcséletben keres. Ez a szekularizáció. Keresztülvivője az Egyháznak ledér útra tért leánya. Követői az ő nővérei. Hazánkban is kedves téma.

Modernizmus, szeparáció, szekularizáció! Ezek az ő-év lucaszékei. Az aktivitás terén pedig szellemiekben, anyagiakban tekintéllyel, befolyással nyíltan és titkon öreg nevelő, segítő atyjuk: a szabadkőmivesség. Ez a minden esztendők mikulása.

Ezek közül egyik sem valami új. De offenzív felléptükkel annyira lekötötték az Egyházat, hogy az ő-évben az európai államokban vajmi kevés produktív munkát tudott végezni. Boldogabb új-évet neked Krisztus Egyháza s én Egyházam.

P. D.

TÁRSADALMI FELADATOK. TÉLI MUNKA!

Magyarország keresztény újjászervezésének leghatalmasabb organuma a mindenkit keblére ölelő Kath. Népszövetség. Azt mondogatják róla, hogy a kath. magyar nép utolsó szervezkedése ez, mert ha ez is csődöt mond és elernyed, nem lesz soha feltámadása a keresztény magyar népek. A Népszövetség tényleg rendelkezik mindazon előnyökkel, melyeket egy általános népszervezet sokoldalúsága megkövetel. Nincs egyesületi helyisége utalva, nem okoz anyagi megterhelést, nincs szűk határok közé szorított működési köre, hanem a helyi körülményekhez képest állapítja meg munkaprogramját.

Csak egy a fontos: a munkaközlés! Mert a féltenség már maga a bukás, a halál. Elmúlt az őszi szántás. Beállnak a hosszú téli esték. A szomszédok pipászó mellett tárgyalják

a világ folyását. Az asszonyok előveszik a rókát, a lányok fonóba mennek, a leányok esatagnolnak a faluban. Múlnak az esték. A felnőtkeknél üresen, szinte élettelenül; a fiataloknál vássottan és haszontalanul. Pedig-pedig mennyi feladat vár reánk a közel jövőben, miket a keresztény Magyarország és a nép biztosabb jövődjének érdekében meg kellene oldanunk.

A vezetőkre itt súlyos köteleességek várnak. Súlyosak, mert halasztást nem tűrők. Rendezzenek ismeretterjesztő, erkölcsnevelő előadásokat! Jöjjenek össze a néppel családias esti beszélgetésekre. Vitassanak meg helyi érdekeket, országos ügyeket, már amennyiben a keresztény magyar nép testi-lelki érdekeivel összefüggésben vannak. Akármilyen nemesít, de csináljanak valamit, mert az élet jele a tevé. Nagy szegényünk az erdélyi katolikusoknak, hogy köztük alig esik szó a Kath. Népszövetségről. Mi lehet az oka? Gyávaság-e, vagy nemtörődöm tunya-ság? Egy néhány éber, lelkes helyi szervezetet kívül hány és hány helyi szervezet van, melyeknek egyedül munkájuk, hogy megalakultak; talán kénytelen-kelletlen lefizetik a tagsági díjat és — vége. Hát hol van itt a Népszövetség praktikus haszna?

Pedig a faluk népének, a városok kis polgárainak egyedüli menedéke, leghatalmasabb védelmezője a Kath. Népszövetség. Ime egy példa. Ki ne hallott volna házaló vigécekről, akik ezer módon, de leggyakrabban képek és varrógépek liferálásával zsaroltak sorra falvak hiszékeny népét.

— Csak rendelje meg Mihály bá, csak beszélje rá az urat Zsuzsáné, nem kell azt most fizetni. Amíg él, mindig fizetheti. Így kapacitát a pesti nagykereskedők vigéce. És utóbbi szavai egészen igazak voltak. Mihály bá és Zsuzsáné egész életén át se tudta kifizetni, mert rendszerint per lett belőle. De a törvény Pestre, vagy a vigéce tartózkodási helyére idézte a becsapott embereket. Természetesen Csikból nem lehet fel egy szegény ember Pestre a vigéce úr kedvéért. Jött tehát az elmakaesolás. A pénzbir-

ság. Már most se kép, se gép, se vége a fizetésnek.

Ezt nem tűrhette tovább a Népszövetség. Mikor a képviselőház asztalára került az új perrendtartás, Haller István a népsz. kitűnő főtitkára határozott szavakkal követelte, hogy a miniszter nyújtson biztosítékot az ország népének a vigécek ellen. A miniszter úr kertelni próbált, de mikor látta, hogy a néppárt tudos jogásza, Simonyi Sándor karöltve a népszövetség képviselő tagjaival egy taborba gyűjtötte a képviselőhöz minden valamire való keresztény tagját, végre a nép javára módosította javaslatát. A „Csiki Lapok” vezércikkben foglalkozott ez ügygel, de szóval sem említi, hogy ez egyedül a néppárt és a Népszövetség érdeme. Senkisé másé!

A Kath. Népszövetség csupán ezen tényével is halára kötelezte a magyar népet. A „Székely Hírlap” legutóbbi számában panaszodik hogy a székelyföldi képviselők semmit sem tesznek a kepe-ügy rendezése érdekében. Választáskor ugyan fűt-fűt ígértek, de mikor legjobb alkalom volna rá — most a kultuszterce tárgyalása alkalmával — mélyen hallgatnak. Az idejét multa, korhadtt intézmény pedig feszíti tovább a pap és hívei közt a viszonyt. Érdemes leaptársunknak igazsága van, de a sopánkodás helyett talán inkább tenni kellene valamit. A Kath. Népszövetség főtitkára Haller István orsz. képviselő az indennitas tárgyalásakor szövege tette ezt az ügyet. Tessék csak utána nézni. Sürgősen követelte a párbé országos rendezését. De micsoda egy ember szava egy semmit tevő liberális tábor fejesóválgatásával szemben?

A Népszövetség itt is megtette köteleességét tagjaival szemben, de nem tette meg köteleességét a székelyföldi Népszövetséggel szemben. A multakon okulva könnyű belátni, hogy egységes, erőt és tekintélyt képviselő szervezet nélkül legjogosabb kívánságunk teljesülését se érjük el soha. Nincs más hátra, mint a tél folyamán megalakítani minden községben, városban a Kath. Népszövetség helyi csoportját. Mert ha Erdély 400.000 katolikusa becsülettel megteszi köteleességét és önvédelmi harcát a Népszövetség sziklaerős falain belül megkezdí, ha az erdélyi katolikusok — mint egy ember — egy szívvel-lellekkel, elletmondást nem tűrő, önérzetes szóval utasítják képviselőiket ügyeik hátor védelmére; s ha egy napon az egész országos Népszövetség imponáló szervezetével szolidaritást vállal erdélyi testvéreivel, akkor lesz eredménye az egyház- és népvédelmi törekvéseknek, de különben ki tudja, lesz-e?

Lelkesítő és kéro szóval hívjuk föl a Népszövetség vezetőit, hogy nagy buzgalommal indítsák meg a szervezetek téli munkáját. Ne hagyjuk népünket téli álomba merülni. Szellemi táplálékot bőven nyújtanak a népszövetség havi füzetei és a kath. sajtó. A decemberi füzetek is olyan gazdag és praktikus tartalommal jelent meg, hogy sokáig lehet a megbeszélések tárgya. A Népszövetség szervezett kebelében „Mez ő-gazdasági tanácsadó osztályt” is, mely a vidéki helyi csoportoknak bármikor rendelkezésére áll szóval és tettel egyaránt.

Ahol még nincs megalakítva a Népszövetség, ott a vezetőknek most már lelkiismeretbeli köteleességük megalakítani!

Ahol pedig meg van, ott új életet teremtsünk bele, munkára serkentő, tiszta vérnek kell a vidéki szervezetek ereiben csörgedezni. Megalakult és tespedő, szájalomraméltó gyenge, holt szervezetekre szükségünk nincsen! Akik még

Karácsonyi és újévi népköltészet.

— Gyergyórcséméről. —

Karácsony és ő-év estején megindul a falú apraja-nagyja, sorba járja a vezető emberek s tiszteletben álló családok küszöbét, künn szólóban, vagy ha többen is utnak indultak, kiki a maga hangján, karban elénekelik: Ne féljetek pásztorok, vagy: Menyből az angyal, vagy: Imé egykor szt. István, vagy: Ó szép Jézus s aztán bekopog a vezetőjük ékesen köszöntvén a ház lakóit. Mutatványul álljon itt néhány röp-tiben lejegyzett köszöntő:

Úri személyöket tisztelem szívesen,
Tekintetes urunk vedd tőlünk kedvesen:
Ezt a jeles napot öld örvedtesen,
Minden bánat nélkül töltsd békességesen.
Jézus neve dicsértessék!

Erre jön a pálinkával való kínálkodás,
vagy, ha gyermekek köszöntik a karácsonyt,
kapnak kalácsot, diót vagy egy-egy krajcárt.
Mire jön a megköszönés és búcsuzás ilyen-
képen:

Köszönöm, hálálom, kik meghallgatók,
Az Úr Jézus példáját meg nem utalátok,
Kikért a jó Isten titeket megáldjon,
Sok számos években tartson, boldogítson.

Vagy pedig:

Kikért a jó Isten sok számos években,
Éltessen erővel és jó egészséggel.
Jézus neve dicsértessék!

Áldja meg az Isten e haznak gazdáját,
Cseledjével együtt kedves gazdasszonyát,
Hogy vígan varhassák a kisdéd Jézuskát.
Jézus neve dicsértessék!

Ujévkor ugyanazt mondják e toldással:
E következendő szép újesztendőben,
Áldását házában s mindenben terjessze.
J. n. d.!

Karácsony estejére van még a következő is:
Hálát adjunk Istennek,
Isteni szent Felségének,
Hogy eddigelé megtartván megertartott,
Hogy örözött minden szomorú szívbeli válto-
[zásoktól,
Megörvendeztetett ezen őszi és adventi na-
[pokkal,
Megadta érnünk Ádám atyánk és Éva anyánk
[ünnepi napjait.

Ugy a mai dicsőséges szent napokat adja
az Isten, hogy érhesük mindnyájan erővel,
egészséggel, testi és lelki bő áldással.

Dicsértessék a Jézus neve!

Közli: B.

most se látják a megoldandó feladatok teljesítésre való kötelességeik roppant tömeget, azok nem méltók, hogy tagjai legyenek a mi munkás Népszövetségünknek. Kezdődjek meg tehát az alapos t e l i m u n k a. Minden felhasználást este egy beillesztett szegletkő, minden könnyelműen elmulasztott este egy-egy szétmállott téglát a felépítendő új keresztény Magyarország épületehez.

Az alap megdönthetetlen erős: keresztény-ségünk és magyarságunk. Az egyikkel testvéri jobbot nyújtunk mindenkinek, aki Krisztusért bennünket támogatni kész; a másikkal pedig őseink vére árán elsősegét követelünk magunknak minden galíciai söpredekkel és egyéb vámpirokkal szemben. Ez az alap ezer éves alapos munka remeke. Maradjunk rajta tovább is.

Kath. intelligencia, kath. nép, mindket oldalról azok, akikben él az ősi hit, az ősi erkölcs, az ősi szent emlékek tisztellete, az ősi alkotó erők becsülése, mi maradjunk meg e kettős szent alapon. Kezet a kezbe, vállat a vállhoz a további munkára, a további lelkes kitartásra a keresztény Magyarország eljövendő boldogságáért!

(—y.)

Elmélkedés egy új épület előtt . . .

Erdély szívében épül egy gyönyörű alkotás, új otthon hazánk reményeinek részére. A férfi szívekkel kiveszett az Istenben és az örökkévalóságban való hit, mindössze talán egy parányi mégis csak maradt a parázból a hamú alatt, a mely élesztésre vár. S a minthogy egy Nőnek kellett jönni, hogy a Szentlelek megárványokölése folytán megváltó szülessen e bűnös ember megváltására, akként manapság is Mária leányában van a reménységünk, ezektől várjuk annak a szunnyadó paráznak, a hitnek, újra éledését, magyar hazánk hit és erkölcsi megújulását.

Ugyan ki az emberiség közvetlen nevelője az erettebb korig, ha nem a női nem, éppen ezért, kik kellene inkább, ha nem éppen k e r e s z t é n y a n y á k, kikben sajnos — oly igen szűkölködünk? A mai nevelési rendszer nem vezet Krisztushoz, hanem éppen ellenkezőleg. Fizetett léha szoldosokra van bízva gyermeknevelésünk s várhatunk ilyen nemzedektől hitet, erkölcsöt? A gyermek sir, rendtelenséget csinál, el velük a gyermekszobába, s hogy ottan milyen módon fejlődik hite, erkölce, azt látjuk a mai fiatalokon. Ennek és az ilyen hasonló intézeteknek nagy és magasztos hivatásuk van ezt felesleges is mondanunk, hiszen ottan sajátítják el azt, ami az életben a legemlékező kötelessége anyának, ott edesgetik a konyhaszaghoz a serdülő leánykát, amitől az edes-mama úgy undorodik, ott éreztetik velük mind-ama jeleket, amelyek a meleg családi tűzhelyhez vezetnek. Kell-e ennél több ahhoz, hogy Krisztus szándéka teljesüljön? Nemde az a célja az Édes Jézusnak a családokkal, hogy ottan a menyország számára nép nevelődjön. S hova vezet a mai nevelés? a kárhözatba.

Nem is lehet papirra vetni az igazolását annak, hogy mennyire szükséges a helyes nevelés, erre millió érvet lehetne felhozni.

Mindenesetre mi szemlélek örömmel látjuk az ilyen munkát, amelyet ebben a készülő épületben fognak szorgalmas tanítónővérek végezni a nevelés körül. Nemkevesebbé tölt el minket katolikusokat aziránt hálaérzet, tisz-

telet, aki Isten segédelmével ebben a megalapozó munkát végezte. De hogy a munka teljes legyen, legyen annak a koronája egy férfikongregáció, amelyet vezetne egy tanszékekkel javadalmazott Jezus-társasági Páter, hogy az a parányi parázs, melyet a jól nevelt női nem éleszt föl a ferfiában, a hit és erkölcs iránt megmaradjon, égjen, lángoljon Krisztusért.

Simon Károly.

Miért nem küzdenek protestáns testvéreink velünk?

(Zsv.) Fajdalmasan érintett mindenkit, a ki a keresztény névre sülyt helyez, hogy protestáns testvéreink az 1894—95-ki egyházpolitikai harcok idején oly könnyedén megszavazták a recepciót, a polg. házasságot, a felekezetiellenességet stb. Sőt még ők korteskedtek legjobban. „Akkor lesz nagy a magyar baha — mondak — ha mindezek meglesznek.“ A mikor pedig az ürend éreztetni kezdé velük bomlasztó hatását, a mikor egyházai recsegek ropogtak e hatás súlya alatt, akkor fűhöz-fához kapkodtak, a rossz időket szidták s természetesen a katolikusokat okozták a szünni nem akaró retentességeikért. Pedig hát ezek is csak védekeztek az ellen, a mit kölcsönös erővel meg tudtak volna akadályozni.

Protestáns testvéreink állandóan érzik azóta a nagy és gyakori vereségeiket. Pedig még csak a kezdetben vagyunk. A 2.—3. generáció fogja a végzetes tévedéseket érezni — úgy, amint megérdemlik. De mindezen ballepések, úgy látszik, prot. testvéreinknél nem akarnak szünni. Nem akarnak okulni.

Fajdalmasan érthetett azért nemesak minden katolikus, hanem a ker. Magyarországról aggódó minden pozitív hitű protestánt is a prot. egyháznagyok legújabb viselkedése. A vallás kiküszöbölése a nyilvános életből nem történt egyszerre a külföldön sem. Lassan, fokozatosan. Nálunk sem törnek ajtóstól be a kereszténység ellenségei. Kicsinynek látszó ponton kezdik.

Ez történt az utóbbi főrendiházi ülésen. A prot. egyháznagyok vígan szavazták meg azt, hogy a törvény előtt a vadlott vallását nem kell kérdezni . . . vagyis a vallás közéleti szereplése eltörlesének első lépését. Mintha vak-sággal, vagy hitelenséggel verte volna meg őket a Teremtő! Mintha nem hallanák becsületet, józan ítéletű híveiknek javszekelését!

Mi katolikusok eleget törjük a fejünket azon, hogyan lehetséges, hogy valaki saját vesztét keresse mindenáron? Hisz ki nem látja be, hogy ismét lejtőn állunk? Hát a protestantizmus arra is képes volna, hogy a r o s s z u l m a g y a r a z o t t s z a b a d s á g k e d v é r t h i v e i t a n y i l t h i t e l e n s é g b e s e g i t s e? Mi a protestantizmus vallásos tartalma? Vagy van-e egyáltalán ilyen tartalma — ily jelek után itélve — a csupasz néven kívül? — A közös ellenség ellen együttes erővel kell sikra szállnunk, amint a mi püspökeink és mi katolikusok mindnyájan óhajtvá óhajtvunk s amint Tisza gr. is óhajtvá. De úgy látszik, ez csak pium desiderium marad. Erről győz meg nemesak prot. testvéreink sajnálatos viselkedése, hanem a protestantizmus legbelsőbb lényegének iránya.

Most akadt a kezembe egy könyvecske, amelyet néhány év előtt fontos és nagy horderejű nyilatkozatok följegyzésére használtam. E följegyzések között egy nyilatkozatot találtam éppen ma, a mely az adott esetre talál s a fölvetett kérdést teljesen megvilágítja.

A „Kirchenzeitung“, a nemet protestánsok főlapja, a mely tehát a protestantizmus hivatalos szaklapja, 1905. évi jan. 15-én ezt írta: „A mai protestantizmus lényege a körülmények sajátos találkozására folytan az egyenes harc Róma ellen. Ezzel szemben a többi kérdések háttérbe szorultnak, különösen a gyülesek és a nyilvánosság előtt. Az egyes egyesületek, megítélésükkel, megkérdeztenek: mit nyujtának s minő harci eszközöket Róma ellen?! Azért nem lépünk föl a hitelenség ellen, mert Róma a vesztélyesebb ellenség. A protestánsnak egyedüli ismertető jele, jellegzetes tulajdonsága: a Róma elleni gyűlölet. Protestánsnál egyedülre egyéb követelményvel nem léphetünk föl.“

Azt hiszem, e vallomás mindent megmagyaráz. De eltepi reményünk szálait is arra nézve, hogy a protestánsok, bármily közeledés állana is be, valaha velünk tartósan párhuzamosan működjenek. Őket a gyűlölet táplálja, ha tan egyes szórványos esetben ezt nem is tapasztaljuk. Luther öröksége: „Töltsön el titeket az Isten a pápa iránti gyűlölettel!“ sajnos, úgy látszik, az utódokra szállott, a kik ebben meg is maradtak.

Ne ítőzközzünk meg tehát a prot. testvérek magatartásán. Ne várjuk, hogy ők a ker. név segítségére jöjjenek . . . ne reméljük hiába, hogy ők a nagy erőre kapott hitelenség megfektezésében, a romboló szellem paralizálásában velünk együtt működjenek közre. Mert hogyan várhatjuk azt, hogy ők lényegök ellen működjenek? Oktalan föltevés, hogy a föld vonzó ereje ellenkezőleg működjek!

A kath. egyház tehát magára marad a titáni munkában, hacsak Isten esodát nem művel s a ker. gondolkozási népet, a kereszténység pótolhatatlan javaiért folytatott küzdelmünkben valamiképen segítségünkre nem küldi — vezéreink nélkül.

Markaly Antal

1856—1910.

Multkor röviden jelezte az a lesújtó hírt, mely egyházmegyénkben villámgyorsan elterjedt, hogy Markaly főesperes meghalt. A gyászos esetről a ker. papsága következő gyászjelentést adott ki:

„A kezdiorbai kerületi papság mély fájdalommal jelenti, hogy Markaly Antal főesperes, kezdizsentleleki plébános életének 55-ik évesében az Úr Jézus szent akaratján való megnyugvással viselt hosszas szenvedés s a haladokli szentségeinek buzgó felvétele után folyó hó 20-án este 1/29 órakor az Úrban elhunyt. Temetése f. hó 23-án d. e. 10 órakor lesz.“

Az édes Jézus, kinek szolgálatában oly fardadhatatlanul buzgólkodott, fogadja drága kebelébe! R. i. P.

Kezdizsentlelek, 1910. évi dec. hó 21-én.

Kerületi papság“.

Életrajzi adatait következőkben adjuk: Született Nagykászonban 1856. március 22-én. A gimnáziumot Csiksomlyón és Gyulafehérvárt végezte, ez utóbbi helyen tanulta a hittudományokat is, melyeknek végeteivel a nagynevű Fogarasy Mihály erd. püspök pappá szentelte 1879. július 25-én. Gyergyóditrói és marosvá-

sárhelyi káplankodása után Nagyernye, Csik-szentgyörgy és Kézdiszentlélek voltak azon álmások, melyeken a sok jeles természeti tulajdonságokkal ékeskedő lelkipásztor odaadó hűséggel működött. Ez év áprilisában a kézdiorbai kerület főesperesévé és a kézdívásrhelyi főgimn. püspöki biztossá neveztek ki. A közeletben is jelentős szerepet vitt; tagja volt Háromszékvarmegye törvényhatóságának és közigazgatási bizottságának. Tipikus székely ember volt, hatalmas fizikuma, kürtszerű gyönyörű szép hangja, jeles szóközi tehetsége felejthetetlenül teszik hívei, jóbarátai és ismerősei körében. Egy év óta betegeskedett, november hónapban Pestre ment, hogy súlyos betegséget gyógyíttassa, még az Ehrlich-féle szérummal is beoltották a Pajor szanatóriumban, de mindezt már nem használta. Pár hét előtt jött haza plebaniájára s itt dec. 20. este a halál megváltoita hosszú, de békésen tört szenvedésétől. Halálának híre 21-én reggel terjedt el Kézdivásárhelyen és mindenfelé mély szomorúságot okozott. A főgimnáziumra, mivel az intézetnek püspöki biztosa volt, kitűzték a gyászlobogót. Temetése dec. 23-án történt nagy részvét mellett.

A temetés alkalmával is imponánsan nyilvánult meg az az őszinte ragaszkodás, amelyvel mindenki a kiváló egyházi férfiú iránt viselkedett.

A temetési szertartást László József lemhényi esperes-plebános vezette a kerületi papság segédkezése mellett. A szertartás elvégzése után a holttestet a templomba szállították, ahol László József esperes mondott segédletes gyászmisét. Misé után a szoszékről Bagoly Mihály kezdiszentkereszti plebanos mondott megható búcsúbeszédet, melynek hatása alatt egyetlen szem sem maradt szárazon.

A libera után a holttestet paptársai a Perkó hegy alatt lévő új temetőbe szállították, ahol adták az édes anyaföldnek.

A sírnál a kézdívásrhelyi róm. kath. főgimnázium nevében, — melynek a megboldogult püspöki biztosa volt — Szilveszter Ferenc dr. tanár mondott megható gyászbeszédet.

Szilveszter Ferenc dr. beszéde után Péterffy Árpád lemhényi kántortanító, a kézdiorbai róm. kath. tanítóegyesület elnöke búcsúzott el az egyesület tiszteletbeli elnökétől.

A gyászbeszédet elhangzása után a rögök ráhullottak Markaly Antal koporsójára s az óriási közönség könnyes szemekkel távozott a halottak csendes birodalmából.

Részünkről a megboldogult életéből azt az értékes mozzanatot jegyezzük fel, mikor két év előtt Szentkatolán papi lelkigyakorlat volt, azon a legnagyobb buzgósággal vett részt s a végén könnyes szemekkel mondott köszönetet a vezetőnek. Ki hitte volna akkor, hogy ez az erős munkabíró pap így rövid idő alatt kidől a munkások sorából?! Nyugodjék békében!

Levél.

Kolozsvár, 1910. december 19-én.

Fötisztelendő Szerkesztő Úr!

A kolozsvári Szent Imre Egyesület elnöksége nevében azn tisztelettel teljes kérelem fordulok Fötisztelendőségedhez, hogy a mellékelt tudósítást az Irodalmi Iskoláról a Közművelődésben közreadni kegyeskedjék.

Fötisztelendőségednek Egyesületünk irányában mindenkor tanúsított jóakarató érdeklődése remélmem engedi, hogy ezt mitőlünk megtagadni nem fogja.

Fötisztelendő Uram! Oly kevés a mi jó-

akarónk, hogy most jóleső örömmel számolhatok be Fötisztelendőségednek egy, a mi életünkben nagy jelentőségű eseményről. Ha terem és időm megengedné, s nem tartanék attól, hogy Fötisztelendőségédet fontos teendőiben zavarom, részletesen leírnék mindent, így azonban csak arra szorítkozom, hogy néhány rövid szóban mondjam el, s engedelmet kerjek reá, hogy alkalom adtan bővebben visszatérhessek reá, s becses lapjában helyet kérjek a számára.

Az esemény a maga szárazságában ez: A nagyváradi kir. kath. jogakadémia tanári kara a kolozsvári Szent Imre Egyesület partoló tagjai sorába lépett; mint t e s t ü l e t t e z t. Mi ebben oly fontos momentumot látunk, hogy nem tudjuk érzelmeinket elhallgatni. Latjuk benne azt, hogy egy erkölcsi testület annyira értekel, a mi ideáljainkat, a mi eszméinket, a mi céljainkat, hogy a maga erkölcsi súlyával akarja támogatni az egyesületet. Latjuk benne azt, hogy értekelik a mi hivatásunkat, a kath. magyar ifjúság összetartását, tömörítését; de sajnosan latjuk benne azt is, hogy nem az egész katolikus társadalom érzi úgy, a mint mi érezzük, hogy mily fontos celokért kézdünk. S amikor ezt latjuk, bizony szomorúnak latjuk a helyzetünket, hisz mit tudunk mi akkor elérni, ha nincs senki, aki támogasson, nincs senki, aki megadná azt az erkölcsi súlyt, amire egy ilyen egyesületnek okvetlenül szüksége van.

Ilyen és hasonló gondolatok rajznak bennünk, amikor arra a viszonyra gondolunk, amely a kath. magyar társadalom és a kath. magyar ifjúsági egyesületek között fenn áll.

Bocsásson meg Fötisztelendő Szerkesztő Úr, hogy így hosszasan igénybe vettem a figyelmét.

Fogadja legkötelező sziveségeért előre is őszinte köszönetemet.

Bardi István,
a S. Sz.-I.-E. titkára.

HIREK.

— **Társulatunk választmányi gyűlésére,** melyet lapunk múlt számában dec. hó 29. csütörtök d. u. 5 órára a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium első emeleti tanári termébe hívtott össze az elnökség, ez alkalommal is ismételtén felhívjuk a belső és külső választmány összes tagjainak szives figyelmét.

— **Személyi hír.** Dr. B o c h k o r Mihály nagyváradi jogakadémiai tanár, státusunknak volt titkára, az ünnepeket a püspöki aulában töltötte.

— **Személyzetiek.** M á t h é István alesperes és baróthi plebános a karácsonyi szent ünnepek előtt elbucszván hivatott, püspök urunk vendége volt. Innét 29-én távozott Abrudbányára, hogy mint a bányavidéki kerületnek ujonnan kinevezett főesperese, elfoglalja az abrudbányai plebaniát, melyre a pénzügyminiszterium mint patronus részéről a napokban történt meg a bemutatás.

— **Karácsony a székesegyházban.** A székesegyházban nagy fényvel ünnepelték az Ur Jézus születését. Az éjfeli misét, melyen a hívők nagy számban vettek részt — Z o m o r a Dániel prélatus kanonok mondta. K a r á c s o n y e l s ő n a p j a n Püspök úr Öccellenciája pontifikált fényes papi segédlettel. Evangélium után Zomora kanonok prédikált. A délutáni Vesperát ugyancsak kegyelmes Püspök urunk vezette.

K a r á c s o n y m á s o d n a p j a n a z ü n n e p i s z e n t m i s e t K o v á c s Lajos kanonok mondta és B i r ó Ferenc székesegyházi kaplan prédikált. A Vesperát pedig Z o m o r a Dániel kanonok tartotta. Az ünnepi miséken a papnövendékek énekkara énekelt R e s c h L. György karnagy vezetése mellett. Az éjfeli misén hagyományos szokásokhoz hiven előadták Kecskés: magyar pásztor-miséjét. Első napján Kloss B. dur, másodnapján Gladich d. dur gyönyörű miseit szebbnél-szebb betétekkel. Ugyancsak többször előadta az énekkar Resch karnagy legújabb szerzeményét a „Pásztor ének”-et. Az orgonán Resch karnagy játszott igazi művészettel.

— **Karácsonyest a papevelőintezetben.** Kedves örömtől sugárzott az a szép családias ünnepség, melyet papnövendégeink karácsonyestén rendeztek illusztris vendégeik jelenlétében. A műsor élén a b e t l e h e m i é j s z a k a hangulatait váltotta ki a sikerült ferfinégyes: „Consolamini”, majd B o g o s i J. finom játékkal adta elő harmoniumon Rossini: Tell Ouverture-jét, s a hatást mintegy összegezte kispap poétáknak, S z a l a y Mátynak csinos költeménye: „Bekesség a földön”. Majd a j á s z o l h o z vezetett a műsor, s a „Cavatina”-ban K i c s i d G. és S z é k e l y V. pazar hegedűjátéka R e s c h L. Gy. gondos harmoniumkísérettel áhítatos merengésbe merített, melyből az erőteljes férfikar „Resonet in laudibus” hatásos dala hódolatra szólaltatta meg sziveinket, s ennek aztán találó kifejezője volt A n t a l János tartalmas ünnepi beszéde. Vegül megszólaltak a k a r á c s o n y i ö r ö m e k a pásztorok férfikarában, amelyeknek humoros tolmácsolója volt aztán W e g e r Lajos, aki ötletes rigmusáiban nem várt fordulatok által neveltető választékossággal hangoztalt az intézet összes vezetői karácsonyi örömeinek kifejezésére. A sikerült műsorzáró éneknek szövegét U j l a k y J. írta, kitűnő zenejét pedig R e s c h L. György. Ezután Püspök Atyánk szive bensőségese szeretettel szölt az igazi karácsonyi örömről. Püspök Urunk és jósgagos édesanyja, a Kegyelmes Asszony ajándékából befejezésül gazdag tombola volt. Nemcsak a kispapok, hanem még a jelenlévő vendégek is kedves ajándékokat nyertek, amelyek kisorsolásánál sok humoros jelenet játszódott le. Valóságos családias ünnepség volt tehát kispapjaink karácsonyi esteje.

— **A szegények karácsonyfája** igen gazdagon volt földszítve az irgalmas nővérek zárdájában. Negyven gyermeknek részint árva, részint szegény — hozott az anygal meleg téli ruhat, kalacsot, süteményt, sőt meg a játékszerekről sem feledkezett meg. Az ünnep másodnapján volt a kiosztás. Nem tudom, kik voltak a boldogabbak, azok-e, kik az ajándékok kapták, vagy azok, kik a szegényeknek e nagy örömet okozták. A kicsinyke arcok, melyeken csak könnyek pergették, csak a szenvedés, a nyomor, a nélkülözés tanyázott, most egyszerre a boldogság hirdetői lettek és a jelenlévők érezték, hogy a kis szívek őszinte bálája nyilatkozott meg az egyszerű, de mely értelmű köszönetben: Isten fizesse meg! Karácsony csak egyszer van az évben, de ha a szívek mindig karácsonyi szívek maradnának, akkor kevesebb volna a nyomor, több a boldogság és áldásosabb a szeretet.

Ajándékok adtak: Deutsch Etel: 1 p. cipő, 1 bluz. Krzyzewszky Ella: 2 téli kabát, 2 kapiszon. Shur Teréz: 2 ruha, 2 kabát, 2 alszoknya, 3 bluz, 2 kötény. 2 p. cipő (jókarban.) Érsek Á.: 1 téli kabát, fejkendő. Mendel Paula: 2 drb. szoknya. Cremeniczky Janka: 1 sapka, 1 bora, 2 p. harisnya, 1 téli kabát, 1 ruha. Szalánczy Ilona: több liter bab. Polg. III. o. nő-

vendékei összesen: 1 nagy csomag füge, Ocs-vay Nelli: 1 szoknya, 1 bluz, 1 kötény. Deutsch Manoné: 21 m. új barchent. Egy ismeretlen jótévő: 30 m. barchent. Roska B.: 5 kor., 1 ruha, 2 bluz, 3 triko alsó nadrág, 1 felső fiú nadrág, 1 kabát, 1 sapka, 1/2 véka bab, több koszorú hagyma, 3 kiló liszt. Glüek Edith: 3 drb. fehér alsó nadrág, 3 hálókabát, 1 bluz. Schul Lenke: 2 bluz, 1 kötény. Deutsch Anna: 2 kötény, 2 hálókabát, 1 ing, 3 pár harisnya. Deutsch Adolfné: 2 drb. karácsonyfa. Szabó Margit: 2 kabát. Ertl Olga: 1 kabát. Duchon M.: 1 kor. Péter I.: 2 sapka, 1 p. cipő. Rein-feld S.: 1 ruha, 2 szoknya, 1 kalap. Fischa O.: 1 sapka, 1 babakönyha. Nagy S.: 2 kötény, 1 szoknya. Jendrusák A.: 8 ruhának való barchent, 6 drb. fejkendő. Sirb M.: 1 rend ruha, 1 fejkendő, cukor. Szántó M.: 1 téli kabát, 1 p. cipő, 1 sapka, cukor. Székál J.: 1 ruha, 1 p. cipő, 2 doboz cukor, 2 koszorú füge. József M.: 2 szoknya, 1 ruha, 1 kötény, 1 sapka, 1 shawl, 1 kabát. Schilling E.: 1 bluz, 1 kendő. Munteán, Reinfeld, Hirsch, Váci, Horváth, Brucmann, Albú, Blank, Gyulay, Csiky, Klärman 1—1 csomag cukrot, Gyulay I csomag diót. Fuchs Nándor 11 gyermek részére ruhának valót, harisnyát, fejkendőt. Grünninger Margit; 1 téli kabátot, 1 rend ruhát, cukort. Erdődy Károlyné: karácsonyfa cukorkákat.

— Karácsonyfa-ünnepély az inasoknál.

Pihe hóval hintettek be a háztetőket az angyalok és előszedték a szarnyuk tolla közé dugdosott inceskéket, könyveket a gyulafehérvári tanoncotthonban is. Valamelyikük korán, már napvilág letette a Kegyelmes Püspök urat a küszöbre, hogy simogassa meg az inasgyerekek arcát, homlokát. Irigylem is en őt, de elérni lehetetlen. Mert ki képes összeszerezni annyi, tejáreú gyermeket, apró, tintás ujjacskákat öreg szakállas, őszreváltozott hajú lelket. Amerre eljár jó hétig visszamarad az arca az emberek szeme bogaiban. A kis inasfiúk pedig körételepedtek a fenýibokornak, melyen kukor volt a toboz, angyalhaj az iszalag. Imádkoztak, enekeltek, hárman is szavaltak és ismét enekeltek. Egyik szavaltat különösen illetett. Felnőtt, szélestenyerű fiú volt, eiebünk állott és pörgette a sorokat. Finom szines kis vers volt csecesemő érzésekkel, mintha a kis testvéret vette volna az izmaira az a geplakatos. Biró Ferenc, az Otthon lelke, kézen fogta erre a 34 fucskát és elvitte magával a képzeletüket Isten szine elé. Önmagának is kigyult az arca, edes anya közvetlenebbül nem beszélhetett volna. Néhány mondata ünnepi ajtókat nyitott. Általában pedig meglepett a fejelem, az összeszedettség, ahogy azok a fiúk viselkedtek. Meglátszik, hogy sokat foglalkozik velök a hittanórákon az edes apjuk. Az eleven megjegyzések a szeretetlakoma alatt sok jó mosolyt kicsiholtak. A gyertyák ugys ellobogtak már, leszedték tehát a fácskáról a staniolos alma-diót és kiosztották. Remek kis ünnepély volt. Kit pedig elkerült a gond, a szenvedés, de jót akar cselekedni: menjen el a tanoncotthonba és tegye le ajándékát a Biró

Ferenc fiaiskái részére. Én legalább azt gondolom, áldani olyan nehéz, mint szenvedni.

— **Üjévi üdvözlétek megváltása.** Az elsőféhermegeyi egyesület, regészeti és természetudományi tervszület felkérését folytán szívesen hozzuk mindazoknak kedves tudomására, akik újévi üdvözléteiket valamely jótékony célra meg szokták váltani, hogy ezen jó szokásuknak most is eleget tehetnek, ha nagy nemzeti hő-süneknek, a híres törökverő Hunyady Jánosnak Gyulafehérvárra emelendő emlékszóbrára ajánlják fel újévi üdvözléteiknek költségeit. A szives adományokat lapunk szerkesztősége örömmel közvetíti az említett egyesületnek, amely az emlékszóbrára való gyűjtést megindította, annak eddigi eredményét 1178470 K. tőkét kezelé és azt gyümölcsözötnéti és a további gyűjtést folytatni fogja mindaddig, míg a begyűlt összegből az impozáns szobormű létesítéséhez meglesz a megkívántató tőke.

— **Gyászhir.** Szombaton decz. 24-én a táviró Szombathelyről azt a rövid sorokat röpi-tette az egész országba: István Vilmos szombathelyi megyés püspök ma delután ket óraker hirtelen fellépett heveny tüdővízenyő következtében meghalt. Temetése 28 án történt az egyházmegyei papság és hívek nagy részvéte mellett. Az elhunyt megyés püspök 1849-ben született és 10 éve, hogy élére került az egyházmegye. Mint egyszerű iparos gyermeke lépett a papi pályára, melyen csakhamar kitünt nagy tudásával és gyorsan haladt pályáján, mely 1901-ben a megyés püspökké történt kinevezetése által nyerte meg bekoronázását. Az uralkodó a mult évben valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

— **A XVI. számú körlevél közli a gyermekek első sz. áldozását szabályozó pápai rendeletet.** A püspöki karnak erre vonatkozó utasítása, valamint a rendeletnek magyar és német fordítása januárban fog megjelenni. Ugyanezen körlevél közli az iskolai tüzendészeti intézkedéseket tartalmazó miniszteri rendeletet.

— **A szovátai rk. el. népiskola növendékei saját könyvtárak javára, mint a megelőző években úgy az idén is a sz. ünnepek alatt karácsonyi pasztorjátékokat adatak elő az érdeklődő közönség nagy részvétele mellett.** Hogy az igyekezetet szellemi és anyagi siker kísérte, az különösen Biró Mária tanítónő jelölt faradhatatlan buzgóságának és közreműködésének köszönhető.

— **Cabaret Szovátán.** A képviselőházban Széll Kálmán a szeszadó felemelése mellett agítált, amíg Németh János megrázó jelenetekkel remíti el a székelyeket a „pálinka” élvezésétől. Nevezett művész Zóla „pálinka”-jából vett ki néhány épületes jelenetet s ha a sok vándor-szinesz ily irányban érne el hasonló sikereket: a pénzügyminiszternek sok kára lenne a szesz-monopólium körül. Kérdeztük a hystriót, hogy plakátján miért nincs jelezve a pálinka elleni kirohanás? Mert unják már a sok nektár elleni prédikációt a góbek — felelte — s ide is talál a jó régi közmondás, hogy: „dobbal nem lehet verebet fogni”. De a jó hangzatos

monologcimek, mint: „Az akasztottak tánca”, „A boszorkány dala”, A csizmadia a „Mars csillagban” és „A huszár a mennyországban” beédesgeti őket bódémba. Tehát já a pénzügyminiszternek. Egy abstinenes tanító.

— **A kolozsvári Szent-Imre-Egyesület.** A kolozsvári Szent-Imre-Egyesület nagy reményekre jogosító új életet kezdett ebben az egyesületi évben. Szakosztályainak — amelyek eddig az egyesület tagjainak működését nagyon szettergácsolták — helyébe egy valamennyi szakosztályt magában foglaló irodalmi iskolát alakított, amelynek kebelében minden irányú tudományos és szépirodalmi működésre óhajt teret és alkalmat nyújtani tagjainak. Általánosságát azzal is dokumentálni akarja, hogy az irodalmi iskolának az egyesület minden tagja egyaránt tagja lehet, ellentétben a szakosztályokkal, amelyeknek csak a rendes tagok lehetnek tagjai. Az irodalmi iskolának életre hívása és illetőleg a szakosztályok szervezetének ezen újabb egysége alapra helyezése nem kis okok eredménye. Nehezen és nagy megfontolással nyult az egyesület vezetősége ezen megoldáshoz; de belátta a szükségességét s kitérni nem akart előle. Az eszme különben azon határozott formában, amelyben megvalósulva már megkezdette működését, nem volt egyéb, mint tömöríteni a tagokat s nagyobb mértékben lekötni érdeklődésüket, mint eddig lehetséges volt. Megalakulása után egészen csöndben kezdte meg működését. December 15-én este megtartotta első rendes felolvasó ülését. Ezen a nagy Rezső, az irodalmi iskola ágilis elnöke tartalmas megnyitójában rámutatott azokra az indító okokra, amelyek az irodalmi iskola megalkatását szükségessé tettek; kitűzte a célt, amelyre törekednie kell; megjelölte az eszközöket, amelyeket munkájában fel kell használnia. Csörgő Tamás nagy készütségről tanuskodó tanulmányt olvasott Balassai Bálint vallásos költeménye címen. Tudományos színvonalon álló értekezésének szines stílusa mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Emelte tudományos értékét, hogy több eddig nem vagy tévesen ismert adatot sorolt fel, amelyekből érdekesen rajzolta meg Balassi igazi költői arcképet. A felolvasás után György Lajos kimutatta, hogy egy, a felolvasó által is Balassinak tulajdonított fragmentum Rimai Jánostól, Balassi tanítványtól és költeményei összegyűjtőjétől ered. Azután dr. P. Jánosy Béla, az egyesület elnöke olvasta fel néhány kedves hangú, meleg szívről tanuskodó versét. Vegül elhatározta az irodalmi iskola, hogy üléseit ezután nyilvánosan tartja, s arra a nagyközönséget is meghívja. Ezt annál is inkább megteheti, mert a programja olyan, hogy bátran állhat vele a nyilvánosság elé. Örömmel látjuk ezbredeket, s reménnyel nézünk jövője elé.

— **A pornográfia ellen.** Az ifjusági Mária-Kongregációk praeseseinek országos értekezlete július 3-án elhatározta, hogy a m. kir. kormányhoz felterjesztést intéz, hogy a vasúti állomásokon újra ijesztő módon felszaporodott pornografikus folyóiratok (Kis éleclap, Fidibusz

FIGYELEM!
„AIDA” VERGE- és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
 :: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

stb.), melyek ifjúságunknak testi-lelki épését egyaránt veszélyeztetik, — tiltsa el. Püspök urunk legutóbbi pesti tartózkodása alkalmából a m. kir. kormány tagjainak személyesen nyújtotta át az erre vonatkozó kérelmet, melynek kedvező elintézését a gyermekekért aggódó szülők és nevelők epedve várják.

— **Hálás köszönetet** mond a kilyénfalvai fiókoltáregylet, a kolozsvári oltáregyesületnek ama jöteményeért, hogy novemberi tárlataról ami templomunknak zöldséges csatlát, 2 drb. minster-inget, 2 drb. corporalét és kehelyfelszerezést juttatni kegyeskedett. — Isten fizesse!

— **Pályázat.** A baróti és kezdiszentleleki plebániakra a pályázat január 31-ig nyújtandó be a püspöki hivatalhoz. A zsinatvizsgás papok előnyben részesülnek.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* „Az Irodalom” című atatt egy bibliográfiailag igen érdekes és fontos lap jelent meg Kiszlingstein Sándor és Gusztáv szerkesztésében és kiadásában. A lap havonként jelenik meg s fontos minden intelligens emberre nézve; hasznos azokra, kik könyvet irnak, zenét szerzenek, akik olvasnak és ezekkel iparszerűen foglalkoznak. „Az Irodalom” tehát az egész magyar kultúrájának, a közönségnek, az írónak és a könyvkereskedelemlnek termett. A lap az egy-egy havi magyar irodalmat ismerteti, kiegészítve az a német, francia, angol és olasz irodalom kiválókat műveivel. A műveket a lap tudományok szerint osztja be. A jobb műveket ismereti is. Külön rovatot vezet a lezártított áru könyvekről, valamint a folyóiratok tartalomjegyzékéről. A lap célja a magyar irodalom terjesztése, a közönség olvasásra buzdítani. Figyelmeztetjük tehát olvasóinkat, hogy a bibliográfiai tekintetben egyedül álló magyar lapot minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál: Budapest, IX., Ferenc-körút 15. ingyen kaphatja meg. Kivanjunk és reméljük, hogy az új lap kultúrunkat fog végezni. Az első szám megjelent, minden könyvkereskedésben ingyen kapható. Tessék kerüni!

* A „*Borromeus*” hitkönyv folyóirat, amikor a XXV. évfolyamba lépett, egészen megújított. Második füzeté is igen bő és változatos tartalmat nyújt az igehirdető lelkészeknek január vasár- és ünnep-napjaira, szentségimádsásra, esketésre, Szilveszter estére, Balázs-áldásra és egyéb alkalomokra. Mindenik száma 10—12 szentbeszédet tartalmaz. Megjelenik havonként Győrött. Előfizetési ára egész évre 8 korona.

* A „*Nagyasszonyunk*” c. képes szépirodalmi folyóirat nem ismeretlen olvasóink előtt. Sokszor ismertettük, sokszor ajánlottuk. Most, amikor VII. évfolyamának utóhangjai képen lelkes felhívást intélt olvasóihoz, a magyar leányokhoz, nem hallgathatjuk el anélkül, hogy olvasóink figyelmébe és terjesztő pártfogásába ne ajánljuk ezt a pompás, fehér lapocskát. Ha az ez irányú irodalmat figyelemmel kísérjük, örömmel győződünk meg, hogy nincs a magyar leányoknál kellemesebb barátja, mint a „Nagyasszonyunk”. Meleg szeretettel már hetedik éve, hogy felkeresi őket. Nem keresi, ami elveszett, hanem azt akarja megtartani, ami megvan: a szívük, a szemük, a lelkük tiszta fényét, fehérségét. A szent a szép, a nemes szeretetét és a belejük rejtett isteni örököt. De meg aztán olcsóbb lapjuk sincs a leányoknak a „Nagyasszonyunk”-nál. Evi négy koronáért a legizlésebb, legváltozatosabb lapot adja. Állandó rovatai: Cikkek, — versek, — regény, — no-

vella, — hitvédelem, — képek, — krónika, — tar levelek, — gondolatok, — kongregáció, — Innen, onnan, — rejtmeny, — szerk. üzenetek. Kiállítás, művészi illusztrációi. kedvesebbnél kedvesebb tárcái, versei, cikkei már rég meggyertek az erdélyi leányiskolák és intézetek tetszését. Ha minden eddigi előfizető egy új előfizetőt szerez és azzal kopogtat be a „Nagyasszonyunk” kiadó hivatalába, az lesz a leghálásabb, nagyon is megérdemelt új-évi üdvözlét. Ajánljuk továbbra is ezt a leányok-lapját az egész erdélyi kath. társadalom meleg pártfogásába. Megjelenik havonként egyszer 30—40 oldalnyi terjedelemben Győrött, Kaptalandomb utca 11.

* *Tibike ott állott* a karácsonyfa alatt. Hogy elmondta szép köszöntőjét és el is énekelte az édes kedves, karácsonyi éneket, halás szívet nézte a karácsonyi ajándékokat. Mozgó színház, szabadú autó, szelvény, könyv, színes író nem igen ragadta el. Kutatott, kutatott, mert hisz ő mást kért a Jézuskától. Vegre ráakadt egy csomagra. Mohón bontotta föl, hat a Kis Pajtás számai mosolyogtak feléje. Fölugrott, anyuska nyakába szökött és úgy köszöntötte meg ezt a figyelmet. Hiszen csak ezt kérte és semmi más. Tulboldog volt. Oda kaporodott a szent fa alá és alig lehetett az olvasásból kimozdítani. Ilyen örömet szerzett és szerez a Kis Pajtás a gyerekek között. Van is benne bőségen mindabból, ami a gyermek lelket megéri, nemessíti. Karácsonyi szám is kettős színes nyomásban, igen gazdag tartalommal jelent meg. Itt is az ideje, hogy minden szülő, ki gyermekeinek karácsonyra örömet akar szerezni, megrendelje ezen tanulságos gyermeklapot. Hat korona egész iskolaévre. Csupa kép, érdekes kép. Tessék csak mutatványszámot kérni és megrendelni. Cím: „Kis Pajtás” Budapest, VII., Thököly út 16. Ne tessék elfelejteni! Írjon még ma Csöppike Csánika szerkesztőnek.

* *Atorizmak a zsidókról.* Társadalomtudományi eredmények alapján. Irta Előpataki. Kapható 40 fl. árban Buzárovicsnál Esztergomban. Egy kis izleltető üli: „Egyes útonalokon, hol a közép egy kissé sürűben jön, megy; gyarak közelében, hol a mnások kezén egy kis pénz fordul meg, gomba módra jelennek meg a zsidó hajlekok homlokukon a csabító felirással: Bor, sör, palinka. Alig található vagyonosabb zsidó, kinek vagyona szerzésében a szesz és palinka nagyobb szerepet ne játszott volna, s merhetlen az a sok véres verejték, inség, átok és köny, melyek egy-egy zsidó nagy vagyon megszerzéséhez keresztény részről hozzá vannak tapadva”.

* *„Háztartás” — a háztartásban.* Tizenhét év alatt bebizonyosodott, hogy a „Háztartás”, amely Urainé Hentaller Lilly kitűnő szerkesztésében jelenik meg, szinte nélkülözhetetlen támogatója és tanácsadója a magyar háziasszonyoknak. A „Háztartás”-ban minden van, ami a magyar háziasszonyt érdekli. Harmincöt rovata kizárólag a házál, konyhával, éléskamrával, gazdasággal, kerttel. baromfiudvarral stb. foglalkozik. Hasznos és fölötte tanulságos cikkeit szakemberek írják. A lapban van divat, kézimunka, gyermeknevelési rovat is, továbbá novella, regény. vers. A „Háztartás” egyedül áll a maga nemében. Erről bárki meggyőződhetik, aki a szerkesztőségét (Budapest, VII., Aréna-út 68.) mutatványszámot kér. Előfizetési árai: egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K. Államhivatalnokok, lelkészek, tanítók, jegyzők olcsóbban kapják.

* *Értékes ünnepi ajándékot* hihetetlen csekély ártért nyújt az 1911. évre szóló Gyermeknap, mely az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában immár 12 év óta jelenik meg.

Előtűnk fekszik e naptár. A címlapot az élethű rajzairól országszerte ismert Vezényi által készített gyönyörű színes kép díszíti, mely egy fa alatt ülő fiatal anyát ábrázol, a hogy gyermeke a repülő madárra figyelmezteti. A 64 nyolcadret oldalra terjedő 41 közleményt magában foglaló és 43 szép keppel illusztrált könyv ára 19 fillér, melyből a tanítók övegyeinek és arváinak gyámolítására szant Eötvös-alap is részesedik. Az Országos Állatvédő Egyesület e címen az Eötvös-alapnak a jelen évben 1925 kor. 16 f-t. fizetett ki. Elbeszélések, versek, történetek, mesék foglaltatnak a könyvben, mind arra célozva, hogy a gyermekekben a nagy természet s különösen az állatok iránti érdeklődést és szeretetet felkeltsek. Tekintettel a könyv nemes célzatára és valóban páratlan olcsóságára, csak ajánlani tudjuk beszerzését mindenkinek, aki akar saját gyermekeinek, akár szegény iskolás gyermekeknek örömet akar okozni és egyben a gyermekek érzelmi világának nemességére kíván hatni és azok örömeiben maga is örömet lel. A gyermeknapot legelőszérűben postautalványon megrendelhető az Országos Állatvédő Egyesületnél, (Budapest, IX. Ernő-utca 11—13.) mely a naptárakat portómentesen küldi meg a megrendelőnek. A jelentékeny postaköltség lehető csökkentése érdekében azt kéri az egyesület, hogy egy egy címre lehetőleg 10 példány rendeltessek meg 1 korona árban.

... et pax hominibus

bonae voluntatis!*

— Uti-rajz —

Irta: dr. László Zoltan.

Szép, poétikus, idillikus a Szeretet ünnepe; megvan minden népél, minden vallásnál; a legtehetősebb a kereszténységénél, aminek legjobb bizonyítéka, hogy az idők folyamán inter-confessionalis ünneppé nőtte ki magát, bizonyítván azt a megdönthetetlen igazságot, hogy a Szeretet mindent legyőz.

Midőn a betlehemi jászolban ott feküdt az Isten-ember, abban a pillanatban megszületett a világbeke fenséges eszméje s tudatára ébredt az emberiség annak, hogy sohasem tett eleget a parancsnak: „ne ölj!” Pedig isteni parancs volt. —

Karácsony a béke napja. Boldog az, ki meleg otthonban, körülveve családjától ünnepli azt s együtt örül a gyermekekkel a: Bambinonak.

De akiknek nincs módjukban; az elhagyottak, az árvák; érzik-e ők a szeretet melegét? Igen. Mert a „ne ölj!” mellett ott ragyog a krisztusi parancs: „szeressd a te felebarátodat!” Ez, az emberiséget megváltó mondat, szintén a betlehemi jászolból került ki.

A karácsonynak külsőleges ünneplése, mint az a nyugati népeknél szokás, t. i. karácsonyfa állítás, ajándékozás igen szép, emeli az ünnep magasztosságát, de nem keresztény, hanem ős germán pogány szokás, melyet a kereszténység, sőt legújabban a zsidóság is recipiált, s amely aztán germán földről áttért a rokonfajokra, latin nemzetekre s a szomszédos országokra.

Csak a keleti egyház nem fogadta el s ma is a régi keresztény szokás szerint ünnepli a karácsonyt s nem a germánoktól átvett modernizált és némely helyen túlzásokba vitt alakjában. A magam részéről az egyszerű karácsonyt jobban szeretem, mert abban több a

nemes érzés és belsőség, míg ellenben a karácsonyfákra aggatott villany-körték bántják lelket. A szeretetet sem voltokban, sem ampereken kifejezni nem lehet.

Karácsony napja volt a latin kalendárium számítása szerint, ezért ébredtek bennem a fenti gondolatok; vissza-visszareppent a lelkem túl a hegyeken, ahol már alig várják a: Jezuskát. Jómagam azonban bűndamba esarodva dideregtem a méteres hóban, fogcsikorgató hidegben, a keztyűs kezem is odafagyott a puszkám csövéhez s vártam türelmetlenül a vezetőre: Ali Mehmed Csauszra, aki a közeli faluba, Bjelo-Szelóba ment a lovakért és holmikért. Közel alatt husz kilométert kellett am érteni kedves olvasóim s bár Ali reggel ment el, aligha tér vissza napnyugta előtt. Telihold volt, tehát éj'el is barangolhattunk tovább.

Rövidre szabott három hetemet Prijepolje és Bjelo-Szeló vidéken töltöttem, hódolva vadászvenyélyemnek. Medve, farkas, őz, vadkan és zerge került területekre. A prijepoljei kajmakám¹⁾: Hadzsi²⁾ Hasszán Dawud bég, régi barátom s mint az ő vendége nimródoskodtam heteken át.

Negyed napja távol voltunk már Prijepoljetől s karácsony napját megint ott akartam tölteni, mert hazatérésről természetesen szó sem volt, de aztán egy erős nyolcórás havazás athúzza számításaimat s örülhetünk, ha negyed napra karácsony után Hasszán barátomnál lehetünk.

Bizony a maganfajta globetrotternek el kell készülnie, hogy még a legjobb akarat mellett is le-lemarad a nagyobb ünnepekről, amelyet illik a család körében tölteni. De azért lelkileg aligha éreztem magamat nyomottabban itt a hóborította szandzsáki havasok fényű őserdőben, mert nem a meleg szobában, a karácsonyfa fényénél ünnepeltem; ez a fenséges ősfenyves, ez a paratlanul borzalmas rengeteg, ezek a beláthatlan havasok; előbb a lenyugvó nap a maga mindent bearanyozó sugaraival, aztán a hold a maga bűbajos, csaloéka ezüst fényével, amely kísértetiesen világította be azt a vidéket, ahol talán előttem nem járt európai ember, mindez bőven kárpótol.

Ez a milieu, ezek a perspektivák nem emberi alkotások! Ott Annak a keze dolgozott, akinek ünnepeit üljük. S ott az őserdőben minden az Ő dicsőségét hirdeti; nem kell oda muzsikáló masinán forgó karácsonyfa, mert a hatalmas bóra, amely keresztül súvít rajta, egy Wagner orchesternél szebben dicsőíti a Mindenhatót; nem kell gyertya és vilánykörte, a hold czerszer fenyesebben világít; még a hitetlen pogány, a mohammedán is alázatosan susogja: „Allah akbár!³⁾”, a kereszténység milliói pedig az egész világon hálatelt szívvel éneklék: „Gloria in excelsis Deo!”

Bizony ott az őserdőben ültem meg a karácsonyt. A hold már rég feltűnt e határon, midőn Ali végre megérkezett. Szerettem volna megszéni, de ityen ünnepen nem mertem s részben kiengesztelt, midőn előadta az egyik ló hátára kötött s lefódott medvebőrt, amelyhez hasonló szepet alig láttam. Utközben lőtte s mindjárt le is vetkőztette a macskót. Ez volt késedelmemnek oka, amit a szép karácsonyi ajándék kedvéért megbocsátottam a hűséges moszlimnek.

Hamarosan tüzet raktunk, főztünk fekete kávét és ettünk abból a darab kecske combból, amit Bjelo-Szelóból hozott Ali. Ez volt a kará-

csenyi vacsoránk. Aztán pedig lóra ültünk s neki vágtunk a rengetegnek.

Ejféltájt újra havazni kezdett, s havazott egy hétig. Nem jutottunk Prijepoljébe; hanem, ha másodnap egy szegény szerb csumurdzsia⁴⁾ meg nem könyörül rajtunk és felig bedől kalibájában nem ad szállást és kosztot, akkor aligha láttam volna életemben hazamat.

Januárban, a latin naptár vizkereszt ünnepe előtti napon annyira kitisztult az égbolt s oly hideg lett, hogy további utazásra gondolhattunk.

Ali folyton biztatott:

„Eftendum, induljunk, mert a kajmakám azt hiszi: elpusztultunk.”

„Nem Ali, ma még itt maradunk. A gazdánk: Risto Markovics pravoszláz⁵⁾, s ma van a karácsonya, Iza⁶⁾ születésének ünnepe, itt kell maradnunk.”

És maradtunk. Nem sérthetem meg a vendégjogot, mely szent a felig civilizált népeknél. Egész nap folyt a készülődés.

Telehordták a szobát szalmával, két eszrépbe (valaha poharak lehettek) búza szemeket szórtak s abba beletűzték a barna viaszkból, saját kezűvel készült gyertyákat. Aztán a zsená⁷⁾ megsütötte a hagyományos mézes lepenyt. Tiszta ruhákat is váltottak, a piszkos gyerekeket megmosdatták, azt hiszem egyszer egy évben. Mert a Bozics⁸⁾ a keleti egyház leghagyományosabb ünnepe.

Alig tért a nap nyugvóra, betértünk a házikóba. A gyertyák halvány pilógása mellett térdelt a szerb feleségével és öt gyerekével. Imádkoztak. S bár semmi dísz, semmi pompa, semmi szemfényvesztés; boldogság sugárzott arcukról. A felnőtteknél a hit ereje folytan, a kicsinyeknél pedig a nagy ajándék: a mézes lepeny okozta a meglegedettségét.

Ali eleintén csak bámúlt, de aztán hirtelen a földre vágta magát s hangosan imádkozta:

„Allah illah Allah, rasszül ave, Mohamed!⁹⁾”

Érdekes kép! Három különböző faj, három különböző világnézet; s a szent karácsony szeretete összhangba hozza őket.

... et pax hominibus in terra bonae voluntatis!¹⁰⁾

Ilyenkor mutatkozik a keresztény világnézet óriási hatalma, amelyet nem kard, szurony és ágyú, hanem a mindeneket átélő szeretet táplál a betlehemi jászolból. Ott fogamzott meg s onnét fog a világbeke világhódító hadjárata indulni.

A szép idő tartóssága kedvezett utunknak s így hosszas nélkülözések után mégis elértek Prijepoljet, ahol a kétségbeesett kajmekám öröme bizatlan volt. Vele küldtettem aztán a mi derék megmentőnknek három török aranyat; oly vagyon, amit még Vanderbilt sem tudna értékelni. Körülbelül harminckét korona a mi pénzünk szerint.

Egy év után Skutariban talákoztam a kajmakámmal. Kérdézősködtem a csumurdzsia után is. Azonban szomorú választ kaptam.

„Tudod barátom,” mondá Dawud bég, „szegény ember rosszul járt. Skipetáro¹⁰⁾, a góri törzsből rajta ütöttek és agyonverték családjától, a három aranyát pedig elrabolták. Ép a katolikus Bozsics napján történt.”

Tehát góri skipetárok, akik maguk is katolikusok és a ferencrendiek lelki gondozása alatt

4) Szénegető.

5) Igazhítt szláv (görög keleti.)

6) Jézus.

7) Asszony.

8) Karácsony napja.

9) Egy az Isten és Mohamed az ő prófétája.

10) Albánok.

állanak, követték el a gázságot. A szeretet ünnepe!

Még messze van a világnézet nagy napja, a „... bonae voluntatis,” emberek is kevesen vannak még. De eljön, mert az eszmék hódítanak!

Minden karácsony napján eszembe jutnak az események, s a lelkem visszakalandozik oda a csumurdzsia kis kunyhójába Bjelo-Szeló mellett, ahol a béke és szeretet honolt.

NYILTTÉR.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Köszönet.

Az újév alkalmával kedves kötelességemnek teszek eleget, midőn köszönetet mondok és boldog újévet kívánok a méltóságos és főtisztelendő papságnak, valamint minden kegyes pártfogónak, kik üzletemet a lefolyt évben támogatásban részesítették és kifelt a nagybecsű bizalmat a jövő évben is részemre fenntartani. Részemről főtörökvésem leend ezután is, a már 47 év óta fennálló üzletem elismert jóhírnévét megővni s a nagybecsű megrendeléseknek pontosan megfelelni. Hódolatteljes tisztelettel:

Oberbauer A. Utóda,

Króenberg József.

a Ferencz József-rend lovagja, — egyház felszerelési gyáros

Budapest, IV. Váci-utca 41.

Főmagasságú és főt. Vaszary Kólos bírónok, érsek, Magyarország hercegegrímása demenciatiának és Klóidil Fühéregasszony Ó. es. és kir. fens. udvari, a vaci központi és egyházmegyei, s a budapesti, pécsi, nyitrai, gyulafehérvári őrtárgyestűtök szállítója.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szent karácsony. Későn jött, elteltek a jövő esztendőre. Ilyen időben kell hokidőnk. Köszönet-advózet. Régen legyünk. Majd valamelyik januáriusi hozni fogja.

Matutino. Fehér világok. Rendre vessük. Karácsonyi rajz. Szinte jövő évre maradt. A. E. A két tárca jönni fog -- csak idő kérdés. Zsv. Köszönet -- szivesen látott vendég nálunk -- sőt munkáknak még szivesebben látom.

Köszönet. A szerkesztő itt köszöni meg a sok új-nepi és újévi jókívánatokat. Viszont kíván minden jót.

PÁLYÁZAT.

A székelyszentkirályi (Udvarb. m.) róm. kath. elemi iskolánál üresedésben levő II. tanítói állásra pályázat hirdetetik.

Jövedelem: tandíjkárpótlási államségely 266 kor., a község pénztárából 120 kor., államségely 800 kor. és megfelelő korpótlék.

Kötelessége: a rábizandó mindennapi és ismétlődő iskolások tanítása és szükség esetén a kántor helyettesítése.

Pályázati határidő: december 30.

Iskolaszék.

Nyugalmozott kántor-tanító,

csekély díjazás fejében szivesen vállalkozik helyettesítésre, kíségitésre, irodai teendőik vagy más megbízatások végzésére. — Mivel az illetőnek családja nincs, így könnyen költözködhetik át más városba is. . . .

:: Cime megtudható a szerkesztőségéknél. ::

1) Török főszolgabíró.

2) Olyan moszlim, aki Mekkában volt mint zarándok.

3) „Nagy az Isten!”

Az „UTITÁRS“.

A szives érdeklődők tudomására hozzuk, hogy az UTITÁRS finom vászonkötésben, 2 korona árban legközelebb meg fog jelenni. Tájékoztató végett a választos levelezőlapok mielőbbi beküldését kéri **SOÓTHY.**

Alapítottatt 1840-ben 1890-ben állami ezüst éremmel kitüntetve. :
Hönig Frigyes
 cs. és kir. szabadalmazott haranggyár, ARAD, Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak előrevaló meghatározásával **saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait**, melyekkel igen tetemes súly és armektakarítás értékéi p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyú harang hangja egy más régiebb szerkezetű 460 kg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek a tornyot nem raskódatják, járásuk oly könnyű, hogy egy gyermek is több harangot húzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen húzható vasszerelésre való átalakítását. — repedt harangoknak ujravaló öntését vagy esékély felülzítés mellett való becserelését.

Tüzmentes és szilárd vasharang-állványokat. Több évi szavatolás. Kézbező fizetési feltételek. Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

Legközelebb megjelenik a képviselőházban most letárgyalt új

Polgári Perrendtartás

czimű könyv.

Birák, ügyvédek, kereskedők és iparosoknak nélkülözhetetlen!

Összeállította, magyarázatokkal és széljegyzetekkel ellátta:
CSILLÉRY DÁVID, kir. járásbíró.

A 400 oldalra terjedő törvénykönyv, mely a legfinomabb papíron, zsebben hordható alakban lesz kiállítva. — **Bolti ára füze 6 korona.**

Megrendelhető:
MANYAK ÉS TÓTH
 könyvkiadónál NAGYKAROLYBAN
 : : es minden hazai könyvkereskedőnél. : :

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
 egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, papi civil öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban
Egyházi ruhák
 készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialek, velumok, baldachinok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók, karingek, albák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
 — Személyesen is megjelenek —

Szőlő-oltványokat

szalt amerikai sima és gyökéres vesszőket különféle fajokban, fajlisztasagert jottalva, legdusabbvlasztekban a mar evék ota elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert :
Xüküllömenti első szőlő-oltvány telep.

TULAJDONOS:
CASPARI FRIGYES.
 Medgyes 75. sz. (Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!
 Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó- nint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának **fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról!**

TÖRLEY

TALISMAN
 CASINO RESERVÉ

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szives tudomására hozni, miszerint **orgona és harmonium építő műhelyemet** teljesen ujonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel **Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.**

ALAPÍTVÁ 1898. ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tüzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tüzmentes szekrénye, forduljon bizalommal ::

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz
 Budapest, VI. Gömb-utca 59.
 Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,
 hol a legegyszerűbbtől a legkompikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. Telefon 103-71.